

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. I kor. Egy hóra. I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 „ Negyedévre 4 „ 50 „

Felolvasó szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 49. szám.

Az ipari béke.

Debreczen, július 26.

Debreczen városát, mint egyre jobban iparosodó várost mód fölött érdekelte a fővárosi iparban kitört válság. Megnyugvással és örömmel fogadta tehát Debreczenben mindenki a hirt, mely szerint a munkaadók és munkások közt a béke létrejött.

A béke létrejöttével nagy katasztrófa mult el nemcsak a fővárosról, de az ország ipari életéről. Hiszen iparunk egyes temérdek megpróbáltatás terhet kénytelen emelni roskadozó vállán. Ki az, aki kevesellené a nyomoruságot, bajt és veszedelmet, amiben sinylődünk? Ki akar még több nyomort, vizsalyt és nyüglödést? Hiszen nem lehetett annyi bününk, hibánk és mulasztásunk, a mennyiért már most is meg kell szenvednünk!

A legkevesebb, de a legfontosabb is, amit követelnünk kell, a mire szükségünk van: a békesség, az összes erök harmóniája temérdek bajunk megszüntetésére és egy jobb helyzet megalapozására. Ezért óhajtuk, hogy a megkötött béke igazán békekötés legyen, ne pedig gyanakvással és egy új harc készlödésével teljes fegyverszünet. Egészséges talaju békét kívánunk, amely megtermi a munkásnak és a munkának biztosságát.

Azért ez a béke nem kell hogy végét vesse a szociális törekvések to-

vábbi menetének. Csak irányt és szellemet kell e törekvéseknek változtatniok. Mert be kell azt látni, hogy nem a bérharc és a hatalmi pozíciók ostroma a szociális törekvések egyetlen és nem is a legtermékenyebb területe. Egész csomó olyan megoldani való szociális kérdés és teljesíteni való szociális föladat van, amelyek elintézésében a most örökké műhelyharcokra mozgósított erök százszorta szimpatikusabban és nekik maguknak is százszorta hasznosabban érvényesülhetnek. Kérdések és feladatok, melyekhez valamennyiünknek igen nagy és becses érdekei füződnek, mert megoldásuk mizériákat szüntethet meg, terheket szed le, bajokat orvosol, amelyek mindnyájunkat egyaránt kineznek. Es akkor nem történhetik meg az a különös és torz dolog, hogy szociális jelsszóval folyó mozgalmak elemein és kétségbevonhatatlanul szociális érdekü törekvéseket akasztanak meg és fenyegetsenek pusztulással, aminek példáját, fájdalom, most is és nem is először látuk. Akkor nem fordul elő olyan furcsaság, hogy a munkáskéz akassza meg annak a háznak az építését, amely azért épül, hogy — neki legyen hol laknia.

A legértékesebb béke az, amelynek egy elmaradt harc volt az ára. Jól meg kell tehát becsülni, mert haladást, fejlődést, jólétet csak a béke adhat, annál bővebben, minél kevesebbet pusztított el javaiból a harc dulása.

A naiva.

Irta: Jean Reibrach.

Niviéresné semmit sem remélt a találkától, melyet kedvese, Labalme André kénytelen-kelletlen megígért neki a pavilonban, a park végében. Az udvarlás, melyet Geney Adrienne kisasszony kerül nagy buzgalommal kifejtett, annyira sértőn nyitvánvaló volt, hogy már egybekelésük hire szárnyalt a kastély vendégei közt.

André kétségen kívül eljön a találkára, nyilván szokásból vagy mert Niviéresné még mindig nagyon kívánatos volt, még egyszer lábai elé fogja őt hozni; de a másik pillanatban a fiatal leány kacérsága elmossa bizonyosan ezt az emléket, mint sok annyi más és negyven éve kétségbeesésében elszántnak érezte a szép asszony magát, hogy meggátolja ezt a házasságot, ha mindjárt figyelmeztetnie kell is Adrienne, figyelmeztetni Geney urat magát, botrányt idézni fel, kiszolgáltatni, elveszteni magát, leleplezni a szégyenét az egész világ előtt. Közeledett Adrienne felé, ki félre húzódva, egy faszor árnyékában ült s délután hőségéről ejtett pár szó után mosolyogva kérdezte tőle:

— Szabad-e már szerencsét kívánnom, kisasszony, a férjhezmeneteléhez?

— Oh, ez még korai lenne.

— Értsem én, hogy a kisasszony habozik! A házasság komoly dolog, mely megfontolást kíván. Labalme vagyonos ember; de más körülmények is figyelembe veendők, másrésztől pedig azt is mondják, hogy Labalme nem szabad... Valami kötelékről, barátnőről beszélnek...

— Barátnőről? De azt hiszem, hogy az nekem is barátnőm lesz.

— Vannak gyermekeim, barátok és és barátnők. Értse meg, hogy én szeretőről beszélek.

— Óh, szegény asszony!

— Sajnálja őt?

— Bizonyára. Ha Labalme ngemet nélkül vesz, őt elfogja hagyni.

— És ha nem hagyja el? Ha az a nő védeni akarhá a jogait és szerelmét?

— Óh, az meglepne! Labalme csak müvelt nőt választhatott magának. En nagyon szépnek, nagyon elegánsnak képzelem őt, aki becsületére válhat neki, de nagyon okosnak is, érett elméjünek, aki meg fogja érteni... Nem gondolja, asszonyom?

Az indemnitást megszavazták.

Az ujoncjavaslatok tárgyalása.

A képviselöház ma általánosságban megszavazta az indemnitásról szóló törvényjavaslatot, rövid vita után részleteiben is elfogadta. Így minden valószínűség szerint még ezen a héten törvény lesz a javaslatból s véget ér az exlex.

Minden jel arra vall, hogy holnap vagy holnapután az ujoncjutalék megállapításáról szóló törvényjavaslatokkal is végeznek, amelynek tárgyalását ma kezdték meg. Az ujoncjavaslatok vitájának mai szónokai Bakonyi Samu (Justh-párti) és Tóth János (Kossuth-párti) voltak; természetesen mindkettőn a javaslat ellen beszéltek.

Részletes tudósításunk a Ház mai üléséről itt következik:

Az új perrendtartás.

Berzeviczy Albert einök negyed tizenegy órakor megnyitja az ülést. Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét, majd Darvay Fülöp a bíráló bizottság jelentését terjeszti elő.

Ezután Székely Ferenc igazságügy-miniszter terjeszti be a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatot.

A javaslatot kinyomtatják, szétosztják a képviselők között és egyik legközelebbi ülés napirendjére tűzik.

Ezután a válaszfeliratot hitelesítik, megpecsételik és a királyhoz való felterjesztés céljából átadják a miniszterelnöknek.

Az indemnitás.

Áttérnek az indemnitás folytatólagos tárgyalására.

Niviéresné érezte, hogy gunyt üznek belőle. Mindameillet uralkodott magán.

— Talán igaza van, mondja, ha ezzel a filozófiával fogja fel a dolgot! Az én szavaimban különben ne lasso egyebet a rokonszeny jelenél, amelylyel a kisasszony elölt.

— S melyet én viszonzok, asszonyom, legyen róla meggyőződve — mondta a fiatal leány hamiskás mosolylyal a Niviéresné zavarára fölött.

— Elszalasztani egy ilyen férjhezmenetelt, — gondolta hozzá magában — harmincezer frank évi jövedelem, mikor nekem aig van tiz! Mit gondol kedves asszonyom!

Niviéresné erre Geney urat kereste fel. Csak pár percig beszélgettek. A kíváncsiság pár perccel később az apjához hajtotta Adrienne, hogy az elkényeztetett gyermek hízog hangján megkérte tőle:

— Ugyan mit beszélt neked a szép Niviéresné?

— Oh, semmit. Egy festményt említett, amelyet a park végében levő pavilonba dobtak ki, mely pedig értékes mű s az én nézetemet szeretné hallani róla.

— Meg fogod nézni?

Weisz Adolf posztó kereskedése ideiglenesen a főtözsdevel szemben levő bódében. —

Az első felszólaló Mádi Kovács János. (Justh-párti.) A Ház türelmét kéri a felszólalásához, amelyet különben sem fog hosszúra nyújtani. Támadja a kormányt azért, mert ilyen hosszú ideig hagyta az országot törvényen kívüli állapotban, holott már régen kötelessége lett volna indennitást kérnie, amit választás céljaira meg is kapott volna. Most precedenst szolgáltatott arra nézve, hogy egy teljesen idegen kormány hogyan ülhet az ország nyakán, egy, sőt több évi költségvetés nélkül, egy régebbi költségvetés alapján. Korainak tartja, hogy a Ház máris nyári szünetre menjen, mikor még tulajdonképpen munkát alig végzett. Híve az általános, egyenlő, titkos választói jognak, a kormány iránt nem viseltesik bizalommal és az indennitási javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a Justh-párton.)

A kormány válasza.

Hieronimy Károly kereskedelmi miniszter reflektál az indennités tárgyalása alatt elhangzott felszólalásokra. Tiltakozik az ellen, mintha a törvényen kívüli állapotért a jelenlegi kormány lenne a felelős. Mikor Khuen-Héderváry első ízben megjelent itt a Házban, már előterjesztette a három havi indennitási javaslatot, de az akkori többség éppen az ő általa annyira szentségnek tartott házszabályok ellenére, a javaslatot még csak bizottsághoz sem utasította. Azzal az ellenvetéssel szemben, hogy a kormány nem három havi indennitást kér, hanem öt havi, kijelenti, hogy a kormányt a célszerűség vezeti ebben a kérdésben, mert a pénzügyi egyensúlyt így tudja leginkább helyreállítani. Hogy a Ház 1910-ben két költségvetést, az ideit és a jövő évit állapítson meg, az — ismerve a Ház munkarendjét — lehetetlen. Egy kicsit különös is, hogy a Ház novemberben állapítsa meg az elmúlt évi költségvetést, mikor annak tétellei régen konzumnálva vannak. (Ugy var.) És miért ne kérhetne a kormány öt hónapi indennitást, mikor a koalíciós kormány hat hónapot kért. Hát nekik szabad, nekünk nem? (Élénk derűtség minden oldalon.)

Hosszasan reflektál ezután Kun Béla és Novák János beszédeire. A földadó aránytalanságát nem lehet megszüntetni, mert ez a föld az értékében gyökerezik. A többi adórendszerrel ezután nem foglalkozik.

Désy Zoltánnal szemben azt kérdezi, hogy lehet-e jó pénzügyi politika a múlt kormány pénzügyi politikája, amelynek liko-

vidálására, a jelenlegi kormánynak 560 millió kölcsönt kell felvenni? (Helyeslés a jobboldalon.) Petifikálja Désynek a koalíciós kormány beruházásaira vonatkozó számadásait, amelyek sokkal kisebbek, mint azt Désy kimutatta. Határozottan cáfolja azt az állítást, mintha a koalíciós kormánynak azért kellett volna többet beruházni, hogy az előző kormánynak mulasztásait pótolja.

Szterényi József felszólalására reflektál ezután. Vallja és hiszi Szterényivel együtt, hogy a közös vámterület mellett igenis lehet ipart fejleszteni, az iparfejlesztésnek különben is a tőke és a munkások szakavatott kiképzése a feltétele. Az ipar támogatásánál mindig azt kell tekintetbe venni, hogy az illető iparág érdemes-e a támogatásra. Kéri az indennitási javaslat elfogadását. (Éljeszés a jobboldalon.)

A szavazás.

Elnök a vitát bezárja és szavazásra bocsátja a kérdést.

Az indennitási javaslatot a Ház nagy többséggel elfogadja.

Az indennitás részletes tárgyalásánál Désy Zoltán szólalt fel és Hieronymival szemben videlmezte a koalíciós kormány pénzügyi politikáját. Hieronymi is elismerte, hogy az ország pénzügyi politikája megzavarva nincs, e részben tehát a koalíciós kormányt vád nem érheti. A beruházások pedig a viszonyok alakulása folytán emelkednek. A miniszter a zárószámadások némely részében téves számadatokat terjesztett elő.

Hieronimy Károly kereskedelmi miniszter röviden kötelességének tartja kijelenteni, hogy a vasutnál az előző kormány nem költött beruházásokra és innen támadt az ő és Désy számadatai közötti különbség.

Egy milliót a postásoknak.

Sümei Vilmos az indennitási javaslat második szakaszához szól hozzá és kéri a szakasznak a módosítását olyképen, hogy a posta és távirda alkalmazottak fizetésének javítására fordítsanak egy milliót. (Helyeslés a Justh-párton.)

Hieronimy Károly kereskedelmi miniszter kéri a Házat, hogy ezt az indítványt ne fogadja el, mert az 1911-iki költségvetést keretébe felveszi a kormány az összes állami alkalmazottaknak stáuszrendezését, nem volna tehát célszerű egyes állami alkalmazottakat

a többiikkel szemben előnyben részesíteni. (Helyeslés a munkapárton.)

Elnök szavazásra bocsátja kérdést.

A Ház Sümei Vilmos indítványát nagy többséggel elveti.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Holló Lajos nem tartja helyesnek, hogy elhalasztják az adótörvények életbeléptetését. Indítványt tesz az életbeléptetés elrendelése iránt.

Hegedüs Loránt kéri az indítvány mellőzését. Hátrányára volna a gyors életbeléptetés az egész dolognak, mert hiszen egy rendszert egyszerre megvá toztatni nem lehet.

A képviselőház nagy többséggel elveti Holló Lajos indítványát s az ötödik szakaszt módosítás nélkül fogadja el.

Ugyancsak vita és módosítás nélkül fogadták el a 6. és 7. szakaszokat és ezzel a Ház részleteiben is elfogadta a javaslatot.

Frey János személyes kérdésben szólt föl, amely felszólalásra Hieronymi Károly válaszolt.

Az ujoncjavaslat.

Solymossy Ödön báró előadó ösmerteti az 1910. évre kiállítandó ujoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot.

Bakonyi Samu kijelenti, hogy a koalíció katonai kérdésekben nem ígért semmit. De azért most az ellenzékől ezt követelni, hogy ellenérték nélkül megszavazza a javaslatot, nem lehet. Kérde a miniszterelnököt, mi az álláspontja a kilences bizottság határozata kérdésében. A javaslatot nem fogadja el, hanem pártja nevében határozati javaslatot terjeszt elő.

Elnök a vitát megszakítja s az ülést délután két órakor berekeszti.

560 millió kölcsön. Néhány francia lap támadást intéz az újabb magyar kölcsön ellen, hogy a francia piac nem nyújthat kölcsönt annak a Magyarországnak, amely Dreadnoughtok építésével foglalkozik. Mint a Bud. Tud. értesül, illetékes helyen nincsen semmi kétség abban, hogy a kölcsönjavaslat megszavazása után Franciaországgal esetleg megkezdendő tárgyalások sikerhez fognak vezetni és a kölcsön egy része, amennyiben ez beruházásokra szolgál, elhelyezhető lesz a francia piacon, jóllehet Magyarország a kölcsön dolgában egyáltalában nincs csupán a francia piacra utalva.

— Igen. Öt órára adtuk találkát egymásnak.

Bizalmatlanság fogta el Adriennet. Ez a képhistoria nem ürügy-e, hogy négyszem közt beszélhessem az atyjával?... Feltette magában, hogy meggátolja ezt a találkozást s mellékutakon a pavillon felé vetie az útját. A közelben aztán meglepetés érte. André is arra tartott s ő a fák mögé húzódva, Nivierésné láta becsónni a pavillonba.

Adrienne előbb mulatott rajta. Szegény André, lesz neki ne mulass! gondolta magában. Viharos magyarázatok, könyörgések, könnyek, kétségbeesés, mindaddig, míg André dühösen nem menekül.

Mindamellet hosszú percek multak. Adrienne türelmetlenkedni kezdett. Az apja mindjárt jön a kép végett. De hátha, ötlött az eszébe hirtelen, hátha ez a légyott akar éppen a tableau lenni?

Sejteni kezdte az elhagyott kedves pokoli tervét. Az apja ártatlanul belép s egymás karjaiban találta a szerelmeseiket. Nivierésné nem kockáztat semmit, de André merie ezek után megkérni az Adrienne kezét?

És Geney ur csakugyan jött. Már egész közel járt a pavillonhoz, mikor a lány a elébe lépett:

— Nini! Hát te itt vagy?

— Igen, én is látni szeretném a festményt, — mondotta Adrienne.

— Jó. Jer tehát!

— Csak hogy papa, a kis kézitáskámat a szobámban felejtettem... És ha olyan kedves akarnál lenni, mint aminő szoktál, ha akarod...

— Ah, igen! Érte mennék! De Nivierésné vár reám.

— Te korán jöttél. Még nincs öt óra! Egy csók végleg beletörödtette Geneyt, Adrienne hagyta őt távozni egy kissé s aztán erős hangon utána kiáltott, hogy André is bizonyosan meghalja:

— Aztán siess, apa! Itt várlak, hogy én is bemerjek veled a pavillonba!

A hang talált. Adrienne félrehúzóva csakhamar látta, hogy André óvatosan menekül. Előre kiszámította, hogy egy kereszbe vágó ösvényen találkozni fog vele. És valóban pár lépésnyi távolságra André felbukkanni látta őt maga előtt.

— Oh, — mondta a leány, — hogy megijesztett!

— Maga itt? — kérdezte André tette-tett csodálkozással.

— Igen, apát várom. Találkája van öt órakor Nivierésnével, ki egy pompás festményt akar neki megmutatni itt a pavillonban.

Meglepetést vett észre André az arcán,

majd haragot, amint ő sejteni kezdte a csul kelepcét.

— Es ön, — kérdezte a leánya vidám malic ával, — mit keres ugyan itt?

— En, — felelte André zavartan, — sétálok...

— Sétának mondta ezt, hisz egészen izadt és liheg. Nem jó ennyire sietni!... De mit mosolyog? Valami ostobaságot mondtam talán?

— Oh, kedves Adrienne, minő gondolat! Mosolygok örömben, hogy magával találkozom, hogy a maga hangját hallom. A maga gyerekes naivsága, keresetlen egyszerűsége még drágább előttem, mint a szépsége!

— Igen — mondta Adrienne tette-tett duzzogással — libának gondol: Pedig hát ez nem az én hibám!

— Oh, hamis, hamis! Miért akarja nekem elrontani e pillanat végtelen örömet. Ha tudná, mennyire tisztá, felűdítő ez rám nézve. E szűzies mosoly, ezek a tiszta csillogó szemek, melyekben egész lelke visszatükröződik!

Nem volt ideje lelkesültégének további kifejezést adni. Geney ur visszatért. Adrienne oda kiáltott neki:

— Papa, Labalme ur is látni akarja a képet! Megengeded, ugy-e, hogy velünk jöjjön?

Uj! A napokban megnyílik Wacha Róbert Uj!
ruhafestő, vegyi tisztító és gőzmosó intézete

Debreczeni urileányok katasztrófája.

A szolnokdobokai árvíz borzalmából.

Vasárnap este hét órakor óriási felhőszakadás vonult végig Szolnokdobokamegye legkeletibb részén, a betleni járásban. Zuhogó eső árasztotta az Ilosva patakot és ez a kis patak, melyben az év legnagyobb részében alig egy-két ujnyi víz van, megáradva elöntötte a járás négy községét és azok határait. Hídekat, utakat, egész falurészeket sodort el a megdagadt ár, melynek sok emberáldozata is van. A halottak között, akiknek száma eddig tizenöt, két debreczeni urileány is szerepel, egy Debreczenből a szolnokdobokamegye Felőr községbe költözött óvónő és a nővére, aki Debreczenből mostanában ment Felőrré nyaralni. Így jelenti ezt a kolozsvári *Ujság* című lap tudósítása. Erdeklődtünk a debreczeni rendőrségen: kaptak e jelentést arról, hogy a szolnokdobokai árvíz katasztrófájának debreczeni áldozatai is vannak s tagadó választ kaptunk.

A szolnokdobokai árvízről s az állítólag debreczeni urileányok katasztrófájáról ezeket jelentik:

(*Urinők az árban.*)

Az a rémes vihar, mely Szolnokdobokamegyén végigvonult, az Ilosva patak mentén volt a legféltetlenebb, ott, ahol az Ilosva patak beleömlik a Nagyszamosba. A fákat kitördelte a szél, a természet végigaratott a jég. Különösen Felőr, Alsóilosva, Nagydebvek, Csicsóhágymás községek érezték az elemi csapás legnagyobb súlyát. A hegyoldalokról lerontó vízfolyások fákat, házakat, állatokat és embereket sodort magával. A patakok vize megszorodott és elöntötte a földet.

Felőr községben egy halottja van a riharokozta árvíznek és egy haldoklónak minden peroban várják a halálát. Két embert pedig az utolsó perceikben téptek ki a víz hullámok közül. A halott Farkas Ilona óvónő, a haldokló nővére; akit pedig kimentettek a víz hullámok közül, a felőri tanító felesége és a fia.

Farkas Ilona este hét órakor nővérével látogatásban volt a református kántoréknál. Haza felé tartottak, amikor az utca szélén húzó árokban zavaros víz tört elő, kiöntött az utcára és betört az utcai házak udvarába. A két leány menedéket keresett a közeli házban: a tanítóéknál. De a tanítók házáat is megtámadta a víz. Otthon csak az asszony volt kis fiával. Az ajtón át a ház szobájába ömlött a szennyes ár; benn nem mertek maradni, négyen összekarolták egymást és nekirohantak a víznek, ki az utca felé, hogy az árok tulsó oldalán szárazra jussanak.

Pere Károly tanító háza előtt hid állott az árok felett. A hidra akartak lépni a térdig érő vízben az óvónő és huga, de belezuhantak a víztömegbe, mert a hidat mindenestől elvitte a víz. A három nő és a fiú sodorta az ár, hasztalan sikoltottak, nem fért köztük senki közel hozzájuk. A közeli házakban hallották a segélykiáltásukat. Pere tanítóné összedölelte a fiát s kettőjüket egy koromszobor falához nyomta az ár. Az asszony megragadta a koromszobor ablakának párkányát s a házbeliek kinyitották az ablakot. Többet lenyultak utánuk és behúzták az asszonyt és a fiát az ablakon. A koromszoborban fértették eszméltre a görcsösen egymásba kapaszkodó anyát és fiút. Mind a kettő megmenekült a haláltól, de hosszas betegséggel, minek legnagyobb okozója az ijedség.

(*Az óvónő halála.*)

Farkas Ilona óvónő átölelte a hugát. Az ár össpkodta őket ide-oda, szájukat nem

merék kinyitni, a menekülés gondolatáról már letettek és csak arra vigyáztak, hogy egymás karjaiból ki ne szakadjanak. Rohanva szaladt velük a nagy víztömeg, majd egy árokszéli póznához csapta őket a hullám s a pózna elszakította a nővéreket egymástól. Az óvónő haldokolva kezdett ismét kiáltani torokszakadtából, bucsut ordított a hugának s csak azt sikoltozta:

— Mentsek meg!

Arra már nem gondolt, hogy maga megmenekülhet, de a nővérenek megme téseért szívesen lemondott volna az életéről. Debreczenből, szüleitől nyaralni hívta magához fiatalabb nőtestvérét. Ha nem hívta volna az erdélyi faluba, nem érte volna ez a szerencsétlenség. Csak ez a gondolat villanhatott át az óvónő agyán, mikor a nővére megmentéséért kiáltott.

A kiáltást, visítást jól hallották Betegh István gazdasági udvarán. Az udvarbíró kiszaladt a hidra, de a sötétben nem látott semmit, nem tudott mihez fogni. Béresekkal rohant a futó hullámok után, abban az irányban, merről a nők hangjait hallották.

Gyorsan apadt a víz s a szénaföldön felvert iszapot hagyott maga után. Az iszap között keresték a két leányt a béresek. A kisebbikre találtak rá először egy szénatölglya tövében. Még élt s berohantak vele Betegh Imréné udvarára, ahol dörzsölve élesztgették. A halállal vívdók s minden peroban várják a halálát.

Az óvónőre csak később akadták rá, akkor is a holttestére. Az iszap ellepte s csak nagy keresés után fedezték fel. Sárosan, felismerhetetlenül feketén rohant a holttesttel hat béres az iskola felé. Peres tanító és Betegh István dr. élesztgették, dörzsöltették, de hiába. Orvost is vittek, de az csak a halált állapíthatta meg. Az óvónőnt ma temetik.

A szoboszlói Gönczy-szobor.

A leleplezési ünnepségek programja.

A hajdúvármegyei tanítók Gönczy-Egylete, mint már több ízben jelentettük, díszes ünnepséggel készül megülni a magyar népnevelés utolsó apostola, Gönczy Pál, volt vallás- és közoktatásügyi államtitkár emlékének megülnését s ezen ünnepély keretében fogja leleplezni Gönczy Pál szobrát, a dícső emlékeztető nagy tanfériu szülővárosának, Hajdúszoboszlónak főterén.

Somogyi Sándor, a kitűnő debreceni szobrász mintázta meg a szobrot, a rég elhunyt államtitkár arcképei nyomán. A mellszobor három méter magas oszlopon fog állani. A gipsz minta már készen van és még ezen a heten az ércöntőbe kerül, hogy szeptember 4-ére leleplezhető.

Hajdúszoboszló város közönsége fényes ünnepségekre készül a szoborleleplezés alkalmából, melyen a közoktatásügyi kormány is képviselteti magát, ugyancsak az ország tanítóegyleti is csaknem kivétel nélkül. Az ünnepély programja a következő:

Szeptember 4-én délelőtt 10 órakor, a hajdúszoboszlói városnéző nagytermében vagy a polgári iskola toracsarnokában *diszközgyűlést* tart a hajdúvármegyei tanítók Gönczy-egylete.

Délben 1 órakor lesz a *Gönczy-szobor leleplezése*. Az ünnepi beszédet Csurka István, a Gönczy-egylet elnöke tartja. Beszéde közben fog lehullani a lepel a szoborról, majd az elnök átadja az emlékművet Hajdúszoboszló városának. G. Tóth János polgármester beszéd kíséretében átveszi a szobrot. Ezután a hajdúszoboszlói és a debreceni városi dalárda énekel, majd Lampért Géza, a volt államtitkár unokájának férje elszavalja alkalmi versét.

Este 7 órakor hangverseny lesz, melyen Benedek János dr. országgyűlési képviselő felolvasást tart, [Zöldy M. János hegedűl, Vass Jolán urleány monológot ad elő, a debreceni városi dalárda pedig énekel. A hangverseny tiszta jövedelme a Gönczy-szoboralapot és a Gönczy-internátust illeti.

Vojtháné válik az urától.

A harmadik tárgyalás előtt.

Szeptember 28-ika a legközelebbi dátuma a Haverda-pörnek. Akkor kezdődik a harmadik esküdtzéki tárgyalás, melyről azt várják, hogy felderíti az anyagi igazságot és érdem szerint sújtja a bűnösöket.

Az új tárgyalás nem ígér izgalmakat s nem is kelt nagyobb érdeklődést. Még tán Vojtha érdeklí legjobban az embereket. Ez a kifürkészhetlen lelkű ember, a volt katonatiszt, a karakter, aki a fogságból a feleségéhez vágyik és akiről aztán kiderül, hogy megy Mici után és akitől most válik az egész pör legrokonszenvesebb, legszánalomraméltóbb szereplője, a — felesége, aki Hódmezővásárhelyen óvónő, de akit, mint nekünk jelentik, állásától felfüggesztettek. A felfüggesztés oka az, hogy kötelességét elmulasztotta volna. Tehát egy újabb áldozata ennek a soha véget nem érő pernek.

Vojthánét felkereste egy hódmezővásárhelyi hírlapíró, aki előtt az asszony így nyilatkozott uráról:

— Igaz-e az asszonyom, hogy ön válik a férjétől?

— Igaz. Már beadtam a válókeresetet. Nem azért, mintha egészen elhidegültem volna férjemtől, hanem az ő vele történt megegyezésünk alapján azért, mert nevének viselése pályámon akadály, teher.

— Mikor volt legutóbb együtt Vojthával?

— Amikor a szegedi esküdtzék felmentette, együtt elutaztunk Porto-Ré-be, ebbe a kis dalmát fürdőbe. De ott is megzavart Haverda Mariska, aki különben onnan külföldre utazott. Később a férjem nélkül hazajöttem és úgy tudom, hogy Mariska ismét fölkereste a férjemet, akivel együtt jelentkeztek a Kuria megsemmisítő végzése folytán a fővárosi rendőrségnél.

— Van-e tudomása arról, hogy Vojtha viszonyt tartott fenn Haverda Mariskával?

— Nincs tudomásom róla. Szinte lehetetlennek tartom. Unokatestvérek és bár Micit könnyelmű, léha teremtsenek ismerem, aki miatt már két uriember öngyilkossá lett és aki valóságos élvezetet talál abban, ha férfiakat elcsábíthat. — Vojthát, aki nyolc év óta férjem, olyan szilárd jellemű, korra embernek tartom, hogy őt nem hiszem képesnek arra a gyöngeségre, hogy a közeli rokonával bűnös viszonyban éljen. De különben is Haverda Mariska a gyermeke életére esküdtt elöttem, hogy férjem és közte semmiféle bűnös viszony nem állott fenn.

— Elhiszi ön Haverda Mariska esküjét?

Vojtháné gyöngén elpirult és mosolyogva adott választ:

— Nem hiszem el.

— Mi az ön véleménye Vojtha Antal szerepéről a szabadkai gyilkosságban?

— A férjemet ártatlannak tartom. — Nem tudom elhinni, hogy ő, még ha behódolt is Haverda Micinek, Jánossyval ezzel a züllött erkölcsű emberrel, a Haverdáné meggyilkolásában a legcsekélyebb mértékben is részes.

— A Kuria döntése után mi a véleménye: elítélik a vádlottakat?

— Az kiszámíthatatlan, Tóni is, Mici is erősen védekeznek. Jánossy Aladár talán ismét igyekezni fog, hogy őket beleke-

Uj!

verje a bajba, de nem hiszem, hogy sikerülni fog neki.

— Es ha mégis elítélnék Vojthát?

— Bizony nem hagyna közönyösen. Szerettem az uramat és megbocsátottam neki mindazt a rosszat, amit ellenem elkövetett.

Ezeket mondta Vojtháné. Nyugodtan, minden megilletődés, izgalom nélkül, inkább közönyösen, de egy kis elpalástolatlan elfogultsággal.

A debreceni kamara 1909-ben.

Beszámoló egy sereg panasszal.

A napokban kerül ki a nyomdából a debreceni kereskedelmi és iparkamara évi jelentése. Tíz nyomtatott ivnyi vaskos kötetben számol be a kamara múlt évi működéséről és terjeszti elő panaszait és óhajait, javaslatait.

A munka első része az évkönyvi rész. Ebben a kamara hét vármegyéjének iparos és kereskedő státusának bemutatása után az elmúlt évben kifejtett közgazdasági munkálkodásról számol be. Örömmel látjuk itt, hogy nincs molesztalom, nincs kérdés és nincs törvényhozási skeicé, amelyből a debreceni kamara bő munkarészét ki nem venné.

A hosszú lejáratu ipari hitel világra szóló fontosságú kérdésében ép oly szakavatottsággal érvelésitette irányadó befolyását, mint az ipartörvény tervezet bírálataánál. Kiválóan érdekes fejezete a munkának az iparfejlesztési működésről való beszámoló. Itt kitűnik, hogy a kamara a saját pénztárából 12 ezer koronát osztott ki ösztöndíjak, iskolai segélyek, munkás jutalmak és külföldi ösztöndíjak alakjában. A kereskedelmi kormány különböző hasonló célú ösztöndíjaitól mintegy nyolcszer koronát szerzett meg kerülete iparos és kereskedő ifjak részére.

Házi ipari tantolyamokra a földművelési kormány terhére 12 ezer koronát költött. Azonkívül száznál több kitüntetés érdemelt ki jeles szakiskolai növendékek között.

A jelentési részben a kerület iparát mutatja be a kamara ágonként és nagyobb vállalatokként. Ebből a kamarai kerület nagyiparának örvendetes fejlődését olvashatjuk ki.

Igen figyelemre méltó panaszok foglaltatnak e részben a vasutintézmény ellen. A magyar kir. állami tekintélyes palást szinte eltakarja az intézmény kereskedelmi vállalat, szállító vállalati jellegét.

A közegok, kivált az áruforgalmat lebonyolító alantasabbak magatartása olyan, mintha a vasutat a rendes kereskedő törvényesabta gondossága és felelőssége nem is kötelezné.

Panaszolja a kamara különösen azt, hogy a szivességi praktika teng tul. Szivességnek tekintenek és ilyenül fogadják a közönség hálájának és köszönetének minden kifejezését olyan szolgálatokért, amelyet bármely magánzállító üzlete érdekében való kötelességének tartana s melyet különben kötelességül a szabályzatok itt előírnak.

Nagy a panasza a kamarának a kövezetvámok ellen is. Az uttörvény rendelkezéseinek következetes figyelmen kívül hagyása azt eredményezte, hogy a kövezetvamos uthálózat évről-évre szűkebbre fonja a hurkot a kereskedelmi és ipari forgalom körüli s a természetes fejlődésnek máris egyik legnagyobb akadályát képezi.

Végül a posta-távirda- és hitel-ügy pontos számadatokkal megvilágított forgalmának képe zárja be az érdekes munkát.

SZEZONVERSEK

*

DAL A NEGYEDIK HÉTRŐL.

Mindenről zengett már az ének és daltalan így nem maradt a szalmaözvegység se. Vének, kik tapasztalatba megöszülének, s az ifju bohók szerelmes lángolók, míg nőtlennél élvezték a nyarat, a szalmaözvegység bájáról, s. ö. k. k. k. meg barnák bokájáról tapasztaltak sok szépet azalatt.

S az élvezetben soba őket nem háborgatta senki, semmi (A kaján, irigy kémkedőket nem szoktuk figyelembe venni!) Napok jöttek, a hetek multak, a gyönyörök meg-meguultak s mire a fogunk egytől vástott, vala már más ott.

A szalmaözveggy élete hasonlított a tó vizéhez, mely mozgást olyan ritkán végez s melynek álmodik a felülete. Es ebbe a nagy nyugalomba, amely látszatra olyan lomha váltkozás nem jött semmiképen, csak — a negyedik héten.

A negyedik hét! — télszik tudni: jó Herkulesnek volt a sorsa: az özveggy úgy szeretne futni, s hogy merre, soha meg nem oldja. Mert itt a vég: közelg az asszony. Illeik há, hogy most leszakasszon minden ottfedetett virágot, hogy földje feledés-koporsó. Oh negyedik hét, te utolsó, szörnyű nagy a te átkod!

Az étvágyunk megnő, de gyomrunk a sokat már nem bírja; oszt' felünk: amit most elrontunk, van-e annak gyors irja? S míg Ehrlichet remegve áldjuk, az egyik nap a más' után fut, és érezzük leverve, félve, hogyhát betoppan, a nyakunkon van a negyedik hét vége.

Tökéletes a teremtésben nincs semmi bajja; tudjuk régen. Es nem nyugszunk meg soha még sem benned: negyedik hétben. Mit három elődöd adott, azt sorra te leszaggatod, s mire a szalmaözvegységnek izére rátalálunk, énagyásával szemben állunk, vége a negyedik hétnek, az izgalmas, a szenvedelmes, az utolsó, a veszedelmes, a bus negyedik hétnek.

Pagát.

Egyesület.

— A Debreceni Patronázs Egyesületből. A Debreceni Patronázs Egyesület immár tényleg megerősített alapszabályai a városi tanács útján e hó folyamán leérkez-

tek hozzánk s most már semmi akadály nem forog fenn arra nézve, hogy a megalakult, szervezkedett s belügyminiszterileg is megerősített egyesület megkezdje áldásos tevékenységét. Mihelyt a nyári szünet, mely most legelőbbünket távol tart Debrecentől, elmulik s az intéző bizottság egybejöhet, tehát szeptember hónapban mindenesetre meg fogjuk indítani az új egyesület gépezetének a kerekeit. Mátészalka, 1910 július 28. Csiky Lajos, egyesületi titkár.

Husz huszár elszökött a nyiregyházi 15-ös ezredtől.

Az őrmesterük kegyetlen volt.

Nagy föltűnést keltett ma Debreczenben az a szokatlan menet, amely este óra tájban a Piac utcán vonult végig. Egész csapat huszárt kísérték a csendőrök a huszárlaktanyába. A huszárok a nyiregyházi huszárezredből szöktek meg. Az egyik őrmester kegyetlen bánásmódja kergette őket arra a kétségbeesett lépésre, hogy otthagyják a szolgálatot és megtagadják az engedelmességet.

Ma reggel tizennyolc közhuszár és két altiszt jelentkezett a hajdudorogi csendőrségnél. Elmondták, hogy a nyiregyházi 15-ik cs. és kir. huszárezredből valók s hogy tegnap este kilenc órakor hagyták el a laktanyát. Nem akarnak megszökni, de a nyiregyházi laktanyába sem akarnak visszamenni. Azért távoztak el a szolgálatból mert Dubovics László őrmester kegyetlenül bánt velük és a rossz bánásmódot tovább nem tűrheték. Nem bánják akármi történik velük, de a nyiregyházi kaszárnába nem akarnak visszatérni.

A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek föl az esetről és a huszárokat két csendőr ma kísérte be a debreceni 7-ik huszárezred laktanyájába, ahol átadták őket a parancsnokságnak.

A Piac-utcán, ahol végigvonult a szökevény csapat, természetesen nagyon megbámulták a különös menetet. Kettes rendekben haladtak a huszárok, egyiknek sem volt kard az oldalán, úgy néztek ki mint a kutyamosók. Két feltűzőt szuronyos csendőr zárta be a menetet.

A debreceni huszárezred parancsnoksága értesítette a nyiregyházi ezredparancsnokságot, hogy a huszárokat elfogták s itt vannak fogságban. A szökevényeket még a mai napon kihallgatták, aminek során valamennyi huszár egyértelműleg azt vallotta, hogy Dubovics László őrmesternek kegyetlenkedése elől szöktek meg.

Holnap a debreceni hadbíróóság fogja kihallgatni a huszárokat, akik ma éjszakára a lovassági laktanya fogházának voltak a foglyai. Mivel a szökevények önként jelentkeztek a rendőrségnél, nem jutottak összeütközésbe a hadi cikknek a szökésről szóló fejezetével, hanem csupán önkényű eltávozás vétésége miatt vonják felelősségre őket s így természetesen enyhébb lesz a büntetésük.

Fehérneműt csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít **FEUERSTEIN**

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota).

Arany János-utca 15. sz.

mosó intézete Piacz utca 63.

A politika eseményei.

Adófizetés és sorozás.

A képviselőház ma elfogadta az indennitásra vonatkozó javaslatot s holnap befejezi az ujoncjavaslat tárgyalását is. A főrendiház ismét e hó végén tárgyalja a törvényjavaslatokat, amelyeket rövidesen a király elé terjesztenek szentesítés végett. Tehát augusztus 1-én már megkezdődik az adófizetés és tartozás. Félhivatalos értesülés szerint az ujoncjavaslatok után az államkölcsonre vonatkozó javaslatot fogják tárgyalás alá venni.

A polgári perrendtartás.

Székely Ferenc igazságügyminiszter javaslata, amely a polgári perrendtartásról szól, 18 cím alatt 792 szakaszból áll. A javaslatot az igazságügyi bizottság legközelebb már tárgyalni fogja. Székely Ferenc kijelentette, hogy a javaslat az eljárás gyorsítására különös nagy gondot fordít és hogy ez a javaslat, ha törvényerőre emelik a magyar bíraskodást olyan színvonalra emeli, amelyen vetekedhetik bármely európai modern bíraskodással.

A horvát tárgyalások.

Zágrábból táviratozzák: Tuskán Gergely horvát képviselő holnap délután négy órára hívta egybe a horvát-szerb koalíció tagjait. A horvát-szerb koalíció egyik vezető tagja így nyilatkozott a helyzetről:

— Tomasić bán lemondásának el nem fogadása és újra kinevezése azt jelenti, hogy a bán nem áll meg félúton, de tovább folytatja megkezdett akcióját. Kétségek nélkül elkövetkezik a horvát országgyűlés feloszlata. Mi még nem adtuk fel a reményt, hogy békes megoldás sikerül. Bennünk meg is van a hajlandóság erre. Ám, ha a választásokat elrendelik, mi attól sem félünk. A helyzet nem olyan Horvátországban, mint Magyarországon. Minálunk a koalíció nem veszítette el sem népszerűségét, sem lábait alól a talajt.

Becsuktak egy bucsujáró helyet.

Mert a nép filléreit elsikkasztották.

Még élénken emlékezhetünk arra a két csodára. Az egyik helyen a szűz Mária képét látták egy kristálytisztá tó felületén, a másik faluban pedig a vastag tölgybe helyezett kis Mária-szobornak a szeméi könnyeztek. Nagy vallásos izgalmakat okozott akkoriban a két csodás jelenség és megbámulni járt oda akkor az ország minden tájékáról, sőt meg Ausztriából is a hívők rengeteg serege. De csak addig, amíg egy református lelkész ki nem derítette, hogy a víz felszínén időnként megjelenő kép nem egyéb egy Mária-képnek a visszatükrözésénél. A kép egy fa ága között volt oly ügyesen elhelyezve, hogy azt csak a kutató szem vehette észre. A könnyeket pedig egy kovácsmester, aki bucsura jött, leplezte le. Valami ügyesen elhelyezett és elkészített vegyi preparátum volt, amely, mihelyt le mosták egyszer a szobrot, azonnal megtagadta a „működést“.

A „csodák“ leleplezése dacára mégis unos-untalan jelentkeznek újabb csodatevő szobrok, képek és patakok.

A legújabb ezek közül a Laibach melletti, amelyről a Slovensky Narod című újság számol be. Az idézett hírlap többek közt ezeket írja:

Nemrégiben néhány Délfranciaországból kitiltott karthausi szerzetes egy Mária-szobrot hozott Krajna egy falujába. Azt híresztelték, hogy a szobor ugyanazokat a csodákat műveli, amelyeket a lourdesi. Az ottani papság is örömmel fogadta a friss

csodatevőt és a szobrot ünnepies processióval a Rakovník melletti St. Andrea-kolostorba vitette. Itt beszentelték, majd kivitték egy forrás mellé és itt fölállították. A forrásba valódi lourdesi vizet öntöttek és a forrás körül kiirtották a fákat, hogy a zarándokok számára minél nagyobb térség maradjon. A zarándokok ezerszámra jöttek és nemsokára híre járt a csodás helynek.

Egy ízben egy meghibbant eszű paraszt a szent szobornak rontott, mire a nép úgy összeverte, hogy az most a halállal vívódik. Ez és az a körülmény, hogy a bucsujárók filléreiből összegyűlt pénzeket elsikkasztották, arra bírta a hatóságot, hogy a csodatevő szobrokat szépen elhelyeztesse és a bucsujáró helyet becsukassa.

HIREK

— **Thököly rehabilitálása.** Thököly Imrét, akinek hamvait II. Rákóczi Ferencével együtt pár évvel ezelőtt hozták haza Törökországból, hogy Késmárkon végső nyugalomra helyezzék, ismét rehabilitálni akarták. Lőcséről jelentik, hogy a Kárpátgyűlést vezetője legutóbbi nagygyűlésén elhatározta, hogy felír a képviselőházhoz az 1687. évi V. törvényeknek — amely tudvaleg Thökölyt lázadónak nyilvánítja — eltörlése iránt.

— **A debreczeni és a hajdumegyei sorozás.** Már jeleztük egy ízben, hogy a sorozásra vonatkozólag elkészült, amely szerint Debreczenben és Hajdumegyében már javában folynia kellene az állításnak. Most a honvédelmi minisztertől újabb rendelet jött a polgármesteri, illetve az alispáni hivatalhoz. Közli ugyanis a miniszter, hogy augusztus 1-re valószínűleg megszavazza a képviselőház az ujoncokat s ekkor nyomban megkezdhetik a sorozást. Az új póttervezetet a napokban készítik el.

— **Jubileum a Hortobágyon.** Megemlékeztünk arról, hogy Tiszapolgár községe nagy jubileumi ünnepséget rendez Deli Mátyás hortobágyi állatorvos tiszteletére. Az ünnepségen Debreczen város tanácsa is képviselteti magát s mint értesülünk, a közönség köréből is igen sokan vesznek részt.

— **Az őszi hadgyakorlatok.** Eperjésről jelentik: Az eperjes-bárfai vasúti vonalat ma udvari próbavonat járta be. A szakértők a vonalat alkalmasnak találták arra, hogy a katonai és udvari vonatok közlekedni rajta. A hadgyakorlatokra való tekintettel Bártfa, Sztrópkó és Felsővíz városokban benzínállomást létesítettek az udvari és katonai autók részére.

— **A csapatkórház építésének költségei.** Az új csapatkórház építésével a vállalkozó most lett készen és most nyújtotta be a számlát Debreczen város tanácsához, amely a kereseti összeget, 14600 koronát ki is utalványozta.

— **A bűnös rendőr.** Tegnap megirtuk, hogy Faragó Sándor 93. számú rendőrt erkölcsötlen merényletei miatt letartóztatták. A rendőrt kihallgatása után átkísérték az ügyészség fogházába, mert ellene hasonló bűncselekmények miatt eljárás folyik. Faragó azzal védekezik, hogy ittas állapotban követte el tettét. Ezzel szemben tanuk igazolják, hogy a rendőr józan volt. A fegyelmet megindították ellene s igen röviden végznek vele. A rendőrség kötelékéből kiteszik.

— **Ahol nem kell a könyv.** Bihar megyében még a potya könyv sem kell: a kormány ötvenezer kötet könyvet ajánlott fel a bihar megyei községeknek népkönyvtárak létesítésére, a községek azonban nem akarják elfogadni a könyveket. A legtöbb község azt felelte, hogy a lakosságból olyan kevesen tudnak írni-olvasni, hogy semmi haszna se volna a könyvtáraknak. A román

községekben — ezt jelentik a fősolgabírók — alig egy-két ember tud olvasni, az éiesdi járásban kilenc községben nincs szükség könyvtárra. A belényesi járásban csupán hét községben van könyvtár, a többiben nincs és nem is kell. A szalárdi járásban tíz községben még az sincs, akire rábízhatják a könyvtárt. A vaskóhi járásban Vaskó és Rézbánya kivételével sehol sem kell a könyv. A tenkei járás is ugyancsak maradot: tizenöt község oly primitív értelmességű, hogy a könyvnek itt semmi haszna se volna. Kocubán van régóta könyvtár, de egy ár a lélek sem olvasott még belőle. A beeli járás 33 községe közül 21-nek nem kell könyvtár. De befejezi ezt a szegényteljes sorozatot a magyarországi járás, melyben 49 község közül csak Venternek van községi könyvtára, a többinek pedig nem kell.

— **Ajánlat telekvételre.** Szathmáry Mihály főajánlotta megvételre a Kut-utca 82. szám alatt levő telkét és házát a városnak. Miután a főajánlott házasság telekre a város szabályozás alkalmával szükség lesz, mert ott utcát nyitni, az ajánlatokat kiadták a jog- és pénzügyi bizottságnak.

— **Jassy Fregoli az Arany Bika Mulatóban** valóságos ámulatba ejti a közönséget. Jassy Fregoli, ez a maga nemében igazán bámulatos átváltozó művész villámgyors átváltozásaival, csodás univerzális művészetével óriási sikert ért el. Jassy Fregoli még pár estét át felemelt helyárák mellett, I. hely 2 korona, II. hely 1 korona 50 fillér, lép fel az Arany-Bika Mulatóban. A nagy varieté-részből a népszerű komikus, Aalbach emelkedik ki, ki pompás új kuplékkal kacagtatja meg a publikumot. Az előadás 9 órakor kezdődik.

— **Romlott piaci árak.** A belügyminiszter rendeletet küldött Debreczen városához, melyben utasítja a hatóságot, hogy a piacon talált kifogásolható élelmiszereket mindennap kobozza el s az eladókat a legszigorubbant büntesse. Ez intézkedésnek az az oka, hogy az általános jégghiány miatt a melegben az élelmiszerek könnyen megromlanak és ha a piacra kerülnek, veszedelmes pusztító betegségek lehetnek az okai.

— **Öngyilkos gazda.** Hajduböszörményből jelentik: Ma reggel Oláh Imre 55 éves vagyonos gazdaember, míg családja a háztól távol volt, a padláson fölakasztotta magát. Mire észrevették tettét, már halott volt. Az öngyilkosságot állítólag azért követte el, mert családjával már évek óta meghasonlásban élt.

— **Mindennemű** könyvkötések, bórdiszmuakák, reklámok stb. Antalffy Ferencz könyvkötész tében készíttetnek Piac-utca 31.

— **Termékeny anya.** Nyitráról jelentik, hogy Czabaj községben Vojnicá János földmives feleségének e héten három egészséges gyermeke született. A dologban az az érdekes, hogy Vojnicáné három évvel ezelőtt ikreket szült, kik szintén erős, egészséges gyermekek.

— **Nagy tűzvész.** Zalaegerszegről táviratozzák: Zalaentiván községben tegnap alkonyatkor hirtelen tűz ütött ki, mely a nagy szélben olyan gyorsan terjedt tova, hogy csakhamar huszonnégy házat teljessen elhamvasztott. Nagymennyiségű gabona, takarmány és sok háziállat elpusztult. A kár meghaladja a kétszáz ezer koronát. A tűz úgy keletkezett, hogy a kis gyermekek gyufával játszottak.

— **A mai nap halottai.** A mai nap folyamán a debreczeni aillami anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették be: Molnár Erzsébet kath. 6 hónapos, Kaposos Gizella református 8 hónapos, Sipos Sándor református 8 hónapos, Katona József református 51 éves, Morvai Erzsébet kath. 21 éves, Dulpa Itona kath. 21 éves.

— **Sikkasztó katonatiszt.** Gyuláról táviratozzák: A gyulai törvényszék heifőn délelőtt hozott ítéletet Rebraun Olivér volt gyulai honvédhadnagy ügyében, aki a tiszti étkezde pénztárából az előtti két évvel ezer-négyszáz koronát sikkasztott és Romániába

székött. Négy héttel ezelőtt fogták el Bukarestben, ahol újságíró volt. A törvényszék a volt honvédhadnagyot három havi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Egy élet: egy korona.** Örmény községben Tódor Mihály kocsis a kocsmában összeveszett rokonával, Botolya Mihályval és követelte, hogy adja meg neki a koronáját, amelyet a télen kölcsönzött neki. Összeverekedtek, de Botolyát lefogták és kóterbe csukták. Alig boosátották szabadon, megtámadta Tódort és bicskájával hasbaszurta. Tódor szörnyet halt. Gyilkosát leartóztatták.

— **Óriási ezüst írókészlet** — egy készülő jubileumra rendelve — látható Sándor ékszerésznél.

— **Városunk legtekintélyesebb orvosai** elismerik, hogy legjobb sérvkötők, haskötők, hátegyenesítők, gumiharisnyák orthopéd és betegápolási cikkek Schön Sándor keztyű, kötszer és orvosi műszertárában kaphatók. Debreczen Piac-u. 12.

— **Befőzéshez** dupla vastag pergamentpapír Thales Arthur papír áruházában kapható.

— **Gazdák! Földbirtokosok!** Ha kímélni akarják zsákjaikat a kivágástól és magukat a folytonos felesleges kiadásól, rendeljenek szabadalmazott Bány-féle zsákkötő készületeket, amely eltarthat 30—40 évig és drágja csak 10 fillér. Első magyar zsákkötő készületek gyal B. T. Piac-u. 66. Cséplésre kiválóan alkalmas!

— **Olla** higien gumit bevezettem többi amerikai higien gumi óvszerek mellé. Vitarus Szentanna-u. 1. sz.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debreczen, Simonffy-utca 1. sz. Bérpalota

Római ünnep Pöstyénben.

*

Arra a hírre, hogy Pöstyénben feltámadt a római kultusz, az öreg főisten, Jupiter, mint az időjárás istene, sietve elrendelte, hogy ezen a napon szüneteljen a hetek óta tartó vízdözön. Még a szellőre is ráparancsolt, hogy ne ingerelje a készületben álló fellegeket és így történt, hogy nap apó zavartalanul gyönyörködhetett a vasárnapi pöstyéni római ünnepben. Csak a faszor sűrű fáit alatt feketélő nagy tömeget nem tudta jól szemügyre venni a dus lomb-sátor miatt, de élvezte a hamvaiból feltámadt Neró császár díszes udvarának felvonulását, melynél különbet a római idők lezajlása óta Pöstyén körül bizony aligha láttak.

A sort festői jelmezt öltött daliás vitézek, gögös patriciusok nyitották meg, míg hátul hódoló plebejusok haladtak guzba kötött rabokat vonszolva. Pompás díszkocsikon felvonultak a császár kíséretében tündérszép udvari hölgyek és azok pendantjait fogukat vicsorgató, vére szomjazó fenevadak. Az amfiteátrumban az öreg égi fényforrás, akinél a kis 2000 esztendőnyi kor-különbség meg se kottyan, megtekintette a vitéz gladiátorok viaskodását, bátorította a vadaktól fenyegetett foglyokat, haragra serkentette a dárdavető hősokeket és jóízűen mulatott a bohócok pajzán játékán. Közben átkacsintott a római csárdába, hol az arénából kiszorultak a szőlővenyige levét szűrőcsölgették, mosolygott a póznamászok sok kudarcán és kevés sikerén, bekukucskált a lövőiskolába, ahol a harcias ifjúság képzé ki magát a római hadi erényekben és befurakodott a mutatványos bódékba, hogy megnézzze az érdekes látványok gazdag tárházát.

Amikor azután ütött a bucsuzás órája, megbizta hugát, a sápadt képű szelíd holdat, hogy figyelje meg, mi megy végbe a híres Pöstyénben és számoljon be neki arról. Jól is tette, mert csak akkor kezdődött el az igazi haddelhadd, amikor kigyultak az izzólámpák és lámpiónok száza. A sok

széptől és jótól felvidult közönség széles jókedvében vig konfetti és koriandli osztorozást kezdett és valóságos ostromolta azok árusító bódéit. Se vége, se hossza nem volt a mulatságnak, csak folytatása a kurszalónban, s hová az éj királynője már nem tudta követni az ünneplőket és csupán az újból felkelő nap látta távozni a mulató közönséget a jókedv és hangulat színteréről.

Klió, azaz a stilszerűség kedvéért: História arany betűkkel fogja bevésni ezt az ünnepet Pöstyén fürdő évkönyvébe és egyúttal nem fogja elmulasztani, hogy dicsőreleg megemlékezzen a vigalmi bizottság áldozatkészességéről, a bizottság titkárnak fardadatlan buzgalmáról és a scenikai részt kiváló szakavatottsággal rendező nagynevű festőnkéről, Basch Árpádról, akiket az elismerés croszlánrésze illet meg a páratlan sikerért.

Legsúlyosabb alapon álló Elsőrendű új óras ékszerüzlet és műhely Sándor Ármin

DEBRECZEN

Piac-u. 41. (Dréher sörcsarnok mellett.)

Prima brilliántok! — Preczisz órák! — Gazdag választéku ezüst raktár!

Eddig nem létezett
olcsó árak!

Órajavítások, ékszer alakítások kiváló gondtal, legoicsóbban.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Echvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése

Budapest, 1910. jul. 26.

Készáru 20—25-el olcsóbb.

1910. októberi buza	9.52—53
1911. áprilisi buza	9.80—81
1910. májusi buza	—
1910. októberi rozs	7.11—12
1910. áprilisi rozs	—
1910. májusi rozs	—
1910. októberi zab	7.20—21
1911. májusi tengeri	5.72—73
1910. júliusi tengeri	5.63—64
1910. augusztusi tengeri	—
1910. augusztusi repeze	—

Törvénykezés.

Gasparik Keresztési Antal felmentették. A debreceni kir. törvényszék ma tárgyalta Gasparik Keresztési Antalt pörét. Keresztésit ugyanis Porzsolt Lajos teológus hatóság előtti rágalmazással vádolta. A törvényszék nem látta beigazoltnak a vádat s így Keresztésit felmentette.

Verekedő lérij. Ez év elején egyik vig napon Hajdu Mihály hajduhadházi jakos alaposan berugva ment haza. A felesége szemrehányást tett neki, mire Hajdu uram botot vett elő s azzal úgy megverte zsörtölődő életépárját, hogy az nyolc napig beteg volt. A debreczeni törvényszék ma mondott ítéletet az ügyben s Hajdu Mihályt négy napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Súlyos testi sértés önvédelemből.** Kepes Sándort ez év elején megtámadta Máté Lajos s valami régi keleti harag miatt megakarja verni. Kepes azonban nem hagyta magát, kicsavarta a támadó kezéből a botot s azzal az ismételt neki rugaszkodó Mátét úgy elverte, hogy ez husz napon tul terjedő testi sértést szenvedett.

Emiatt került ma Kepes a törvényszék elé, amely vádlottnak ama védekezését, hogy tettét önvédelemből követte el, elfogadta és Kepeset fölmentette. A királyi ügyész az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Regény-Csarnok.

Fényes házasság.

(103.) Irta: Vértesi Arnold.

Egy pillanat alatt az ablakhoz rohan, az üveg csörmpölvé török össze, a vér végig ömlik a fiatal ember bevagdalt arcán; de az orvos még elég jókor megragadta vas markával a harmadik emeletről leugrani akarót.

XXX.

Az élő halott.

künn a déli vaspálya indóháza mögött, a krisztinavárosi kertek közt egy nyájas külsejű kis ház áll; valami nyári laknak nézné az idegen. Urak hölgyek sétálnak a kertben, kiülnek a verandára, lapokat olvasnak vagy elmélázva nézegetik a virágokat. Egy fiatal ember lehorgasztott fejjel, összeírt karokkal a veranda egyik oszlopához támaszkodik, valamin tűnődni látszik s szemei tompán merednek előre.

— Min gondolkozik Fodor ur? — szólítja meg barátságosan egy erélyes arcú, kissé már öreges uri ember.

A fiatal ember föltekint mered szemével s félénken lekajja fejéről kalapját.

— Jó reggelt, orvos ur.

— Ne gondolkozzék mindig, — szól az orvos, — szórakozni is kell kissé. Itt vannak a reggeli lapok; nem tetszik?

A fiatal ember gépiesen kinyújtja kezét, átvész egy lapot, egy darabig olvas belőle, aztán leteszi.

— Nem értem, — mormogja halkán.

— Furcsa, hogy nem értem.

S megint összefonja karjait és egy helyben maradva, tompán bámul tovább maga elé.

Csengettyűs hallatszik. Néhányan a sétáló, olvasgatók közül ideges ráudalással, nyugtalan tekintetek a kapu felé. A fiatal ember a veranda oszlopánál meg sem moccan.

Nem hallja a kapu nyílását, nem veszi észre a gyászruhás fiatal hölgyet, ki bejön. Csak midőn már egészen közel ért az, akkor kapja le a fiatal ember fejéről a kalapot, ugyanazzal a félénk mozdulattal, mint az imént, mikor az orvost köszöntötte. Világos, hogy nem ismeri a gyászruhás hölgyet, mert csak tompán, szótlánul bámul rá.

— Gyula, — susog a hölgy s alig bírja visszafolytani zokogását.

Néhány könyvessepp végig gördül halvány arcán, s remegve fogja meg a még mindig tompán reá bámuló fiatal ember kezét.

Oly sovány az a kéz, oly beesett az az arc, oly merevek, bambák azok a hajdan fénylő, beszédes szemek, a haj, a szakál elhanyagolva; csak bámul és hallgat végtelen, tompa kifejezéssel beesett, fonnyadt arcán.

— Gyula!... Én vagyok... Gyula!

— zokog a hölgy.

A fiatal ember úgy látszik, mintha gondolkodnék, mintha az emlékezet szálai keresgélne homályos agyában; de nem találja.

A szép hölgy egyre hevesebben szoritja a boldogtalan kezét, melyet kezében tart, egyre nyugtalanabbul, lézasabban szólítgatja, aztán görcsösen zokogva nyakába borul.

— Nagysád, — figyelmezteti dorgálón az orvos.

(Folytatjuk.)

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM MENTES természetes ásványvíz, üdít, gyógyít. Vese- és hólyagbajoknál, a vasmencedze idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Orvosilag ajánlva. — Főlerakat:

Fried és Löwenheim fűszer és csemege kereskedésében, Debreczen, Piac-utca 72. — Telefon szám 740

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Betöltendő.

Egy vizsgázott fűtő és egy fiatal lakatos segéd a „Hortobágy” gőzmalomban felvétetik.

Egy házmester felvétetik. Czim a kiadóban.

Teljes ellátással vagy fizetéssel tanuló keresztek tűszer üzletbe. Szent-Anna-u. 89.

Adás-vétel.

Az új részletáruházban a mai naptól fogva nagyon olcsón beszerezheti minden hitelképes család heti 2 kor. havi 4 korona részletfizetés mellett ruházati szükségletét, nagy választék női és férfi kabátok, öltönyök, vászon, kanavász, szőnyeg, függöny, paplan, ruhaszövetek. Meghívásra házhoz megyünk rendelést felvenni. Adler és Schwarz Simonffy-u. 6. tejpiaccal szemben

28 krajczárért fejfel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezet harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Legmagasabb árban veszek petróleumos hordókat. Poliak Zsigmond. Tevefa 441.

Egy jókarban lévő, finomabb (mikelezett) copirpres megvétele keresetk. Czim a kiadóban.

Két darab gázkályha megvételeire keresetk. Czim a kiadóba.

Szalma, Panama és nemez kalapokat legjobban tisztít Békés Lajos kalapos műhelye. Piacz-utca 46., az udvarban.

40 éve fennálló fűszer vegyeskereskedés Hajdu városban házzal együtt más vállalkozás miatt jutányosan eladó. Czim a kiadóban.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztele tel Kaiser Salamon.

Lakás.

Egy 5 szobás modern utcai lakás közel a piacshoz, azonnal kiadó. Czim a kiadóban.

Négy szobás utcai lakás villany világítással, vízvezetékekkel augusztus 1-re kiadó Széchenyi u. 25.

Különfele.

Szép csak az lehet, ki Mauthner :: Lillom-crémjél :: használja. — Vételnél Mauthner névre ügyeljenek. Kapható Aranyangyal gyógyszerár Debreczen, Piacz- és Szent-Anna-utca sarok

Welsz Ferenoz épület és mő-butor asztalos József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Szőnyegegk, Függönyök, Terítők
Haas Fülöp és Flai
gyárosoknál
Debreczen, Piacz-u. 59.

Olcsó ékszer eladás!

Rose Dezső

közkedvelt ékszerész és órás üzletében. Brilláns és gyémánt ékszerek kedvező vétel folytán mesés olcsó árban kaphatók.

Meghívó.

A DEBRECZENI AGRÁRBANK SZÖVETKEZET I. évi rendes közgyűlését

1910. augusztus 14-én d. e. 11 órakor fogja Debreczenben saját helyiségében (Piacz-u. 79.) megtartani, melyre a szövetséget tagjai tisztelettel meghívják.

Tárgysorozat:

- Jegyzőkönyv hitelesítő választása.
- Igazgatóság és felügyelő-bizottság által az 1909-10. évi üzletévre vonatkozó zárszámadások és jelentések beterjesztése, ezzel kapcsolatban indítvány az 1909-10. évi mérleg helybenhagyása a nyereség felosztása és az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság részére a felelősség megadása iránt.
- Igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok választása.
- Alapszabály módosítás.
- A közgyűlést 8 nappal megelőzőleg az igazgatósághoz netalán beadott indítványok tárgyalása. Az igazgatóság évi jelentése és a mérleg a közgyűlést megelőző 8 napon át a hivatalos órák alatt az intézetben megtekinthetők. Kelt Debreczenben, 1910 július 27 én.

A Debreczeni Agrárbank Szövetkezet Igazgatósága.

VAGYON.

Pénztár:			
Készpénzkészlet	12089.31		
Girószámla O. M. Bank	1146.23		
M. K. r. Postatakarékpénztár	1096.97	14332.51	
Váltók	208613.—		
Kötelevények	257.—		
Folyószámlaadások	11991.01	220861.01	
Könyvek és nyomt. leírás után	1000.—		
Felszerelések	4000.—		
Alapítási költség	1200.—	6200.—	
Átmeneti tételek		100.—	
		241493.52	

Mérleg-számla.

I. évtársulati üzletrészek	22489.—	
II. " " "	4624.—	
Biztosítási " "	426.—	
Részejegyek	48400.—	
Takarékbetétek	30097.09	106036.09
Visszleszámított váltók	122130.—	
Polyószámlahitelezők	4469.78	126599.78
II. évt. beiratási díjak	229.—	
Letétben	545.24	774.24
Átmeneti kamatok		981.15
Eredmény		7152.26
		241493.52

TEHER.

KIADÁSOK.

Tiszti fizetések	6020.—	
Üzleti költségek	1156.97	
Lakbér	1205.—	8381.97
Visszleszámított váltók kamatai	2947.95	
Takarékbetétek kamatai	562.72	3510.67
Adók és illetékek	500.—	
10% betétkamatadó	5.68	
Birt. bélyegilleték	10.54	516.17
Leírások:		
Könyvek és nyomtatványokból felszerelésekből és alapítási	611.24	
költségekből	7152.26	
Mérleg		20172.31

Eredmény-számla.

I. évt. beiratási díjak	2015.—
"Universale" Általános Népbiztosító Társaság jutalékai	3080.—
Triesti Általános Biztosító Társulat jutalékai, kamatok és egyéb jövedelmek	15077.31
	20172.31

BEVÉTELEK.

Debreczen, 1910. június 30-án.

Kovács László, igazgató.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Barta Mihály, Bordács Gyula, Gál Elek, Balogh Ferencz, Király István, Kovács János,
Leib Vilmos, Losonczy János, Némethy József, Hay Miksa, Osztrogonácz János.
A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG.
Dr. Galánthal Nagy Sándor, Nagy Béla.

Baksay György,

Dobsa Zoltán, pénztáros.

1910/12 3-4 dx
Viesperulobol

10104—1910.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező u. n. Bégány csapszék, az 1911. évi január hó 1-től 1914. évi január hó 1-ig terjedő 3 évre a városháza nagy tanácstermében a **1. évi augusztus hó 6-ik napján azaz szombat délelőtt 9 órákor** kezdődő nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár: 1210 korona, melynek 10%-a az árverés alkalmával az árverelő bizottságnál készpénzben leteendő.

Az árverési feltételek a városi számvétségénél, a hivatalos órák alatt (8—1-ig) megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1910. évi július hó 21-ik napján tartott üléséből.

Városi Tanács.

Donogán és Somossynál
Debreczen,
Kistemplombazár.
Fürdő köpenyek. — Női és férfi
úszóruhák. — Tricó és Pique pap-
lanok. — Dörzs törülközők.
Óriási választék!

**Megindul.
Megindul.
Megindul.
Rövidesen megindul.**

Legelőcsőbb kölcsönök bekebelezés mellett vagy anélkül
Központi Bank mint Szövetkezet

(Piacz u. 65. Czégely-ház) debreczeni pénzügyintézetnél.

Bekebelezéses kölcsönöknél minden 1000 korona tőke után hetenként 2 korona törlesztendő.

Váltó és folyószámla kölcsönök azonnali kifizetés mellett.

10 év alatt fizetendő tisztviselő kölcsönök kezesek nélkül is.

Olcsó törlesztéses és építkezési kölcsönök.

Iparos-kölcsönök nyers anyagra és készárakra előlegkípen.

A közönség előnyére a Központi Bank mint Szövetkezet

1910. évi július 1-én új, 4 1/2 évre terjedő évtársulatot alakított, melynek folytán az év második felében igényelt kölcsönöknél nem kell hat, nyolcz hónapra visszamenőleg a heti befizetések és kas detmi kamatokat levonni, s ez a felekre **lényeges kamat-megtakarítást jelent.**

Mindféle felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

Központi Bank mint Szövetkezet Piacz-u. 65. (Czégely-ház.)

IGAZGATÓSÁG:

SZÁVAY GYULA, elnök.

ÜGYVEZETŐ-INTÉZŐSÉG:

Kerekes Géza, Klein Ignác, Vecseházy Leitner Gyula,
dr. Szikszói Szabó László.Bleyer Mór, Hoffmann Sándor, Publíg ernő, Debreczeni Jenő, Körner Adolf
Paskás Károly, dr. Galánffy János, Lichtblau Albert, Sinka Sándor.

JOGTANÁCSOS:

dr. Keresztesi Kiss József.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett

engedélyez az

Általános Forgalmi Bank

Részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca 68. sz.